

לא רוצים כושים!

הוא גם נתן הוראות לסבח להחזיר לאנשים את כמות האוכל שהוציאו מן המלאי הפרטי שלהם. העניין עורר הפתעה רבה בקרב התושבים, ביחוד בין הלבנים המעטים שחיו כל הזמן עם הכושים. אולם כעבור ימים אחדים נש' כחה כל הפרשה, החיים על א/ק צפונית חזרו למסלולם הרגיל.

קוף ופצצה בעתון

ששה שבועות לאחר מכן עגנה צפונית בנמל ביתה, חיפה. האנשים ירדו לחוף, הציגו לראות את המזכרות הסטגוניות שהביאו עמם ממסעם הארוך (כולל קוף), סיפרו על מה שעבר עליהם מאז יצאו לדרכם, לפני ארבעה חודשים. ביום השלישי התפוצצה פצצה קטנה על הסיפון: עתון ערב פירסם כתבה על עניינים מוזרים שהתרחשו משך המסע, מסר על שבת-תעורב של הצוות כמחאה על הוראות רב' החובל להכניס לחדר האוכל של הצוות את הכושים שעבדו על האניה, שבדרך כלל מקבלים מקום מיוחד על הסיפון. אנשי האניה, שראו את כל העניין כמחוסל, התרחתו, ביקשו לדעת מי מסר אותו לעתון.

לשאלות רב' החובל, נחבר כי האינפורמציה נמסרה על-ידי שרי, מוכיר איגוד הימאים; הוא גם כלל אותה בדו"ח

המלחים הישראלים הידוע לו, עלו על האניה, הסירה חזרה לחוף.

למחרת נמשכה פעולת ההסענה. בשעת הצהריים נמצאו סירת-מנוע ואסדת-משא ליד האניה, רב' החובל הזמין את שני האחראים עליהן לארוחת הצהריים. אילו היו בעלי דרגות גבוהות יותר, היה מארחם בחדר האוכל של הקצינים, כי מקום זה שלחם לחדר האוכל של הצוות.

שילכו לאכול אצל הקפטן

כנהוג, נכנסו השנים רק לאחר שאנשי הצוות גמרו לאכול. בחדר האוכל עוד ישבו כמה בחורים, שוחחו ביניהם. כש' נכנסו המוזמנים קם אחד הישראלים בקללת-בוז: "לכל הרוחות, זה לא חדר אוכל בשביל כושים. שילכו לאכול אצל הקפטן, אם הוא מוזמן אותם!" לאות מחאה על הפלישה הצבעונית לחדרם, קמו המלחים ועזבו את המקום. שנים מאנשי הצוות לא הסתפקו בהפגנה אילמת. הם הת' חילו לעצוק ולהתרעם על "השחורים המטונפים שתוחבים לנו", הכושים, שהבינו את פשר כל המהומה, קמו במבוכה, עזבו את חדר-האוכל. אפריקה המערבית נמצאת עתה בהתעוררות עצומה, תושביה רגישים מאד לכל הנוגע לצבע עורם.

אותו ערב לא נכנס שום מלח לחדר האוכל. שני חברי הועד, שפנו אל רב' החובל בבקשה שלא יכניס עוד כושים לחדר הצוות, רק עוררו את חמתו של אייק, צעיר בעל עבר פלמ"חי ודעות מתקדמות. הוא התרעם על ההפליה הגזעית, התפלל על המצאה דווקא אצל בחורים עברים. "אני לא רוצה לשמוע על זה עוד", הודיע להם.

למחרת נמשך החרם על חדר האוכל. האנשים עבדו כרגיל, התווכחו על עמדת רב' החובל והבעיה הכושית, אך כשהגיעה שעת האוכל, התפזרו לחדריהם, לאכול ממלאי השימורים הפרטי שלהם.

שאלה של דרגה

ביום השני שלח אייק את הקצין הראשון לברר מה העניינים. התשובה הבלתי-רשמית: הצוות לא יאכל עד אשר ישנה רב' החובל את עמדתו בשאלת הארוחת כושים בחדר-האוכל, יבקש סליחה על אשר קרה. חברי הועד, שנפגעו מדברי רב' החובל, הודיעו כי לא יפנו אליו שנית להסדרת העניין.

אייק שלח הזמנה אישית לכל המלחים: מי שרוצה ביורר יכול לפנות אליו. כמעט כל הצוות נענה. המלחים נכנסו לתאו של רב' החובל, הביורר החל. "מדוע יאכלו כושים דווקא אצלנו, ולא בחדר האוכל של הקצינים?" שאלו.

אייק קרא למלצרים שהעזרו כי לא פעם אכלו כושים בחדר האוכל של הקצינים, ואף בתאו הפרטי של אייק. רב' החובל, אמרו, עשה לו מינהג קבוע להזמין אליו את רופאי הנמלים (כולם כושים), סוכני החברות, נציגי השלטונות. אלה תמיד החזירו לו מידה כנגד מידה, יחסם לאניה ול' ענייניה היה ידידותי ביותר.

אחרי שאלת המעמד, עלתה שאלת ההיגיינה. "הכושים מלוכלכים, אכולי-מחלות, עלולים להדביק אותנו", טענו המ' לחים. לאדם שאינו מכיר את הכושים עלולה טענה זו הישמע כנכונה. אך למעשה שחורי אפריקה המערבית הם מן הנקיים בעולם, רמת בריאותם מן הגבוהות. זאת ידעו גם רוב אנשי צפונית: כשהפליגה האניה מאנטוורפן, הולנד, נתגלו ששה מקרי הידבקות במחלות-מין. על החוף האפריקאי, לא נדבק איש, למרות הבילויים עם בנות המקום. גם העובדה שהמלחים אכלו ושתו בבתי-קפה של הכושים בחוף לא הש' פיעה לרעה על בריאותם.

העניין חוסל כשאייק הודיע לצוות שהם חופשים להחזיק צלחות וכלי-אוכל נפרדים בשביל הכושים שיאכלו אצלם.

בפריסאון (*) סיירה ליאונה, אפריקה המערבית, שכר רב' החובל 60 כושים. למחרת היתה האניה צריכה להפליג דרומה, לאורך החוף, לטעון קורות עץ. מקומות איסוף המסענים היו נקודות ישוב ועירות, על סף הג'ונגל, ללא כל מיתקנים של ממש. על אנשי האניה היה לדאוג בעצמם לסחרים שיטענו את העצים. לשם כך הועלו הכושים-היתה זאת הפלגתה השלישית של א/ק צפונית. האניה הישראלית העובדת בקו אפריקה המערבית בקביעות. לרב' החובל, יצחק ("אייק") אהרונוביץ, בן 29, בעל פנים חדות, לא היה במצב שום חידוש. הוא שיכן את הפועלים הזמניים על הסיפון הקדמי, שם סודרו להם מקומות לינה ומטבח ארעי. בסוף מסע-ההסענה היה עליו להחזירם לנמל פריסאון. מול מאיומנה, כפר קטן בתוך הג'ונגל, הטילה האניה עוגן. הכפר שכן על גדת נהר קטן, 10 קילומטר מן החוף הפתוח, פועלים מקומיים היו טוענים את העצים על אסדות-משא שנגררו אל האניה על-ידי סירת מנוע.

הכושי אחז בהגה

יום אחד, לאחר גמר העבודה, ירדו כמה מאנשי הצוות לבלות בחוף. מאחר שבמקום לא נמצא בית-מלון או מקום אחר שאפשר ללון בו, היה עליהם לחזור עוד באותו יום

קצין ראשון יצחק אורבך בכפר כושי — לאכול אסור ?

לועדה המארגנת של האיגוד. אייק, אחד ממנהיגי מרד הי' מאים הגדול, והדמות הידועה ביותר על סיפון ישראלי כיום, ראה כמעשי שרי תמרון לקראת הבחירות למועצת האיגוד (ראה היס'). השלת דופי ביכולתו להסתדר עם אנשי הצוות שלו עלולה לפגוע במעמדו בעיני הימאים, הגם שהוא יהיה, כנראה, אחד המועמדים).

אייק תבע מיד את שרי לביורר בפני הועדה המארגנת, על כי הודיע דברים על אניה מבלי לפנות כלל לרב' החובל.

בינתיים הפליגה א/ק צפונית למסעה הרביעי לארץ הי' כושים. אייק נשאר בחוף, לחופשה קצרה, יצטרף לצוות אניותו במרסיי, צרפת.

(*) לפי חוקת האיגוד, יוכל להיות מועמד לבחירות רק אם אחר יציע אותו.

רב' חובל א/ק צפונית אייק אהרונוביץ וכושים — לאהוב מותר —

לאניה. רב' החובל, שירד אף הוא לחוף ואשר היה מוזמן ללון בביתו של אחד מקומץ הלבנים במקום, יעץ להם להקדים ולחזור לפני ששפל הים ימנע בעד סירת המנוע להגיע לאניה.

משום מה, אחרו המלחים. כל הפצרותיהם במפקד סירת המנוע להעבירם לאניה לא הועילו. האיש לא רצה לסכן את עצמו ואת סירתו. גם אייק לא הצליח להשפיע עליו. לבסוף הושגה פשרה: הסירה תצא, אך רק על אחריהות האישית של אייק.

אייק נטל את ההגה לידי, הגיע את המנוע והסירה יצאה אל הים. בהגיעם למעברים המסוכנים בשפך הנהר נטל מפקד הסירה הכושי את ההגה לידי, הובילה עד לצפונית.

(*) "העיר החופשית" באנגלית. נוסדה על ידי הבריטים, ליישוב עבדים משוחררים.

כי בזאת היו לאנשי עירית ירושלים שרי תפים לצרה גם במסדות אחרים(הסוכנות). עובדה נוספת גרמה להחלטת ועד העובדים, נתקבלה פה אחד על ידי כל הצדדים. מזה שלש שנים מפרשי כל עובד 5% ממשכורתו לקופת תגמולים. העירייה התחייבה להוסיף מצדה אותו סכום בדיוק. עתה נחבר, כי לא זו בלבד שהעירייה הוניחה את הוססת חלקה בקופת-תגמולים, אלא הוציאה אף את הסכנות עובדיה (140.000 ל"י) עד לגרוש האחרון. צעק הועד: זו גנבה פשוטה. תרומות חודשיות. תמים ונבוך, ראש עיר, שהכנסותיה החודשיות הן 40.000 ל"י נחזות מהוצאותיה בסעיף המשכורות בלבד, החל מתרופץ כדרכו מדי חודש. אלא שהפעם היתה הקרקע בוערת מ' תחת לרגליו. בשוק מחנה יהודה הגיעה הי' אשפה כמעט עד גובה הברכיים. ההכנסות היומיות ממסים (4000 ל"י), אף לא נכנסו, משום שהגובים שבתו.

שלשה ימים אחרי פרוץ השביתה, הספיק יצחק קריב לא לאכול צהריים שלש פעמים, לרוץ פעמיים אל ישראל רוקח, להתדפק ב' ערב על דלת דירתו הפרטית של לוי אשכול

תמך בו כתב שני: "אנחנו העתונאים, מהתחם כעין ראי". יושב-הראש נמוך הקומה, לא שוכנע: "אתם ראי? הסתכלתם פעם בראי עקום — הייתי גבוה ורוח!"

עיריות

התוצאה: אשפה

חום השבוע לא היה עשוי להיטיב את הירחות שעלו מערימות האשפה שרבו מ' רגע לרגע בחוצות ירושלים. בין 1200 עובדי עירייה של העיר החולה הכרונית בין אחיותיה, היו גם פועלי הנקיון, שלא סילקו אותן הערימות. שרותי המים, לא הושבתו, לפי הוראות הסתדרות העובדים הכללית, ש' סמכה את ידה על יתר השובתים, לעומת זאת שבתו: גובי המסים, הגדילו על ידי כך את הגרעון של 2,5 מיליון בכמה אלפי לירות נוספים.

זו גנבה! הסיבות לשביתה לא היו חדשות. אף אחד מהעובדים לא וכה לקבל משכורת בחודש מאי. רק חלק קטן קבל את משכורת אפריל. לא היתה זו סיבה עיקרית,

חוליות המחברות בין המוסד לבין הצבור: חבר הכתבים הפרלמנטריים.

שפרינצק, שלא היה נקי אף הוא מהנגע (נאלץ לפני שבועיים להתנצל בפני בגין על הערתו בשערוריית ה"יבסקציה" המפורסמת), ניסה לשכנע את העתונאים, כי רב חלקם באשמה.

טענתו היתה: כתבי הכנסת מתנפלים על כל פליט פה, מדפיסים אותה באותיות שמנות. קריאות הביניים תופסות בכתבותיהם מקום נכבד יותר מנאומים רציניים. במקום לחפש את הרצינות בבית, צדים הם "צמור" קיים.

שישמרו על פיהם. הכתבים שחשו באות הסנה, למרות הבטחתו של שפרינצק, שאין בדעתו לכפות על מישהו את צורת הכתיבה הנראית לו, לא הסכימו. כל יפוי מלאכותי של הנעשה בחוף כותלי הבית, עלול בסופו של דבר, להביא רק נזק, ו' ניתוק רוחני של הכנסת מהציבור. הפגיע לוי יצחק, סופר הדור, איש מפא"י, מזרם של שפרינצק: "אם מופיעות מלים לא יפות בעתון, על הח"כים להשמר לא להפליטן."

(המשך מעמוד 7)

למשל, היה בו משום זריקת עידוד נכרת לכלכלת העיר.

תגובה חלשה במקצת לנאומו של דוד הכהן, החפאי, היתה תגובתו של איש חיפה אחר, ח"כ נחום חת: "את דיעותיו של ח"כ דוד הכהן, מכיר אני מן העירייה המ' שותפת שלנו... אני חושב שבדבר בכנות מלאה... היה כאן תשלום דימאוגי למשהו שלא מובן לי..."

הוסיף ח"כ חת: "ראש עירייתי, בחיפה, הוא איש חרוץ ומוכשר. אבל יש לו כמה חסרונות. אחד מהם — הוא אימפראליסטי, והיה רוצה שגבולות עיריית חיפה יתחילו בעתלית ויגמרו בעכו..."

עתונות

ראי עקום

מתוך חרדה לשמה הטוב של הכנסת, אשר נפגע פגיעות רציניות בעיני הציבור, עקב כמה שערוריות רעשניות מלחן ידועים, כינס יושב ראשה, יוסף שפרינצק, את הי'